

2^ο Διαγώνισμα Νέα Ελληνικά Θεωρητικής Κατεύθυνσης Γ' Λυκείου

«ΤΟ ΑΜΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΜΟΥ» Γ. ΒΙΖΥΗΝΟΣ ΣΕΛ. 125-156

.....
Όταν εξηντλήθησαν πλέον όλα τα μέσα, και όλα τα ιατρικά έδοκιμάσθησαν, τότε προσήλθομεν εις τὸ ἔσχατον καταφύγιον εις παρομοίας περιστάσεις.

Ἡ μήτηρ μου ἐσήκωσε τὸ μαραμένον κοράσιον εις τὴν ἀγκάλην της καὶ τὸ ἔφερεν εις τὴν ἐκκλησίαν. Ἐγὼ καὶ ὁ μεγαλύτερός μου ἀδελφὸς ἐφορτώθημεν τὰ στρώματα καὶ ἠκολουθήσαμεν κατόπιν. Καὶ ἐκεῖ, ἐπὶ τῶν καθύγρων καὶ ψυχρῶν πλακῶν, πρὸ τῆς εἰκόνας τῆς Παναγίας, ἐστρώσαμεν καὶ ἐπλαγιάσαμεν τὸ γλυκύτερον ἀντικείμενον τῶν μεριμνῶν μας, τὴν μίαν καὶ μόνην μας ἀδελφήν!

Ὅλος ὁ κόσμος τὸ ἔλεγεν ὅτι εἶχεν ἐξωτικόν. Ἡ μήτηρ μου δὲν ἀμφέβαλλε πλέον περὶ τούτου, καὶ αὐτὴ ἢ πάσχουσα ἤρχισε νὰ τὸ ἐννοῇ.

Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ μείνῃ σαράντα ἡμερονύκτια ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας, πρὸ τοῦ ἁγίου βήματος, ἐνώπιον τῆς Μητρὸς τοῦ Σωτήρος, ἐμπεπιστευμένη εις μόνον τὸ ἔλεος καὶ τοὺς οἰκτιροὺς αὐτῶν, ἵνα σωθῇ ἀπὸ τὸ σατανικὸν πάθος, τὸ ὁποῖον ἐμφωλεύσαν ἤλεθε τόσον ἀμειλίκτως τὸ τρυφερὸν τῆς ζωῆς αὐτῆς δένδρον.

Σαράντα ἡμερονύκτια. Διότι μέχρι τοσούτου εἴμπορεῖ νὰ ἀντισταθῇ ἢ τρομερὰ ἰσχυρογνωμοσύνη τῶν δαιμονίων εις τὸν ἀόρατον πόλεμον μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῆς θείας χάριτος.

Μετὰ τὴν διορίαν ταύτην τὸ κακὸν ἠττάται καὶ ὑποχωρεῖ κατηχυμένον. Καὶ δὲν λείπουσι διηγήσεις, καθ' ἃς οἱ πάσχοντες αἰσθάνονται ἐν τῷ ὀργανισμῷ των τοὺς τρομεροὺς σφαδασμοὺς τῆς τελευταίας μάχης, καὶ βλέπουσι τὸν ἐχθρὸν αὐτῶν φεύγοντα ἐν παραδόξῳ σχήματι, πρὸ πάντων, καθ' ἣν στιγμὴν διαβαίνουν τὰ ἅγια, ἢ ἐκφωνεῖται τὸ “Μετὰ φόβου”.

Ευτυχεῖς αὐτοὶ, ἐὰν ἔχωσι τότε ἀρκετὰς δυνάμεις ν' ἀνθέξωσιν εις τοὺς κλονισμοὺς τοῦ ἀγῶνος. Οἱ ἀδύνατοι συντρίβονται ὑπὸ τὸ μέγεθος τοῦ ἐν αὐτοῖς τελουμένου θαύματος. Ἀλλὰ δὲν μετανοοῦσι διὰ τοῦτο. Διότι ἂν χάνουν τὴν ζωὴν, τουλάχιστον κερδαίνουν τὸ πολυτιμότερον. Σώζουσι τὴν ψυχὴν των.

Οὐχ ἦττον τοιαύτη τις ἐνδεχομένη περίπτωσις ἐνέβαλλεν εις μεγίστας ἀνησυχίας τὴν μητέρα ἡμῶν, ἣτις, μόλις ἐτοποθετήσαμεν τὴν Ἀννιώ, καὶ ἤρχισε νὰ τὴν ἐρωτᾷ περιφροντικῶς πῶς αἰσθάνεται τὸν ἑαυτὸ της.

Ἡ ἱερότης τοῦ τόπου, ἡ θεὰ τῶν εἰκόνων, ἡ εὐωδία τοῦ θυμιάματος ἐπέδρασαν, φαίνεται, εὐνοϊκῶς ἐπὶ τοῦ μελαγχολικοῦ της πνεύματος. Διότι, εὐθὺς μετὰ τὰς πρώτας στιγμὰς, ἐζώηρευσεν καὶ ἤρχισε νὰ ἀστεΐζεται με ἡμᾶς.

- Ποῖον ἀπὸ τοὺς δύο θέλεις νὰ παίζετε μαζί; τὴν ἠρώτησε τρυφερῶς ἡ μήτηρ μου - τὸν Χρηστάκη, ἢ τὸ Γιωργί;

Ἡ ἀσθενὴς ἔρριψε πρὸς τὴν λαλοῦσαν πλάγιον ἀλλ' ἐκφραστικὸν βλέμμα, καὶ, ὡς ἂν ἐπέπληττεν αὐτὴν διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀδιαφορίαν, τῇ ἀπήνησεν, ἀργὰ καὶ μετροημένα·

- Ποῖον ἀπὸ τοὺς δύο θέλω; Κανένα δὲν θέλω χωρὶς τὸν ἄλλο. Τὰ θέλω ὅλα τὰ ἀδέλφια μου, ὅσα καὶ ἂν ἔχω.

Ἡ μήτηρ μου συνεστάλη καὶ ἐσιώπησεν.

Μετ' ὀλίγον ἔφερε καὶ τὸν ὀλόμικρον ἀδελφόν μας εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἀλλὰ μόνον διὰ τὴν πρώτη ἐκείνην ἡμέραν.

Τὸ ἐσπέρας ἀπέπεμψε τοὺς ἄλλους δύο, καὶ ἐκράτησε μόνον ἐμὲ πλησίον της.

Ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη ὁποῖαν ἐντύπωσιν ἔκαμεν ἐπὶ τῆς παιδικῆς μου φαντασίας ἡ πρώτη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ διανυκτέρευσις.

Τὸ ἀμυδρὸν φῶς τῶν ἔμπροσθεν τοῦ εἰκονοστασίου λύχνων, μόλις ἐξαρκοῦν νὰ φωτίζῃ αὐτὸ καὶ τὰς πρὸ αὐτοῦ βαθμίδας, καθίστα τὸ περὶ ἡμᾶς σκότος ἔτι ὑποπτότερον καὶ φοβερώτερον, παρὰ ἂν ἡμεθα ὅλως διόλου εἰς τὰ σκοτεινὰ.

Ὅσάκις τὸ φλογίδιον μιᾶς κανδύλας ἔτρεμε, μοὶ ἐφαίνετο, πῶς ὁ ἅγιος ἐπὶ τῆς ἀπέναντι εἰκόνος ἤρχιζε νὰ ζωντανεύῃ, καὶ ἐσάλευε, προσπαθῶν ν' ἀποσπασθῇ ἀπὸ τὰς σανίδας, καὶ καταβῇ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, με τὰ φαρδυὰ καὶ κόκκινά του φορέματα, με τὸν στέφανον περὶ τὴν κεφαλὴν, καὶ με τοὺς ἀτενεῖς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τοῦ ὠχροῦ καὶ ἀπαθοῦς προσώπου του.

Ὅσάκις πάλιν ὁ ψυχρὸς ἄνεμος ἐσύριζε διὰ τῶν ὑψηλῶν παραθύρων, σείων θορυβωδῶς τὰς μικρὰς αὐτῶν ὑέλους, ἐνόμιζον, ὅτι οἱ περὶ τὴν ἐκκλησίαν νεκροὶ ἀνερχομένων τοὺς τοίχους καὶ προσεπάθουν νὰ εἰσδύσωσιν εἰς αὐτήν. Καὶ τρέμων ἐκ φόβου, ἔβλεπον ἐνίοτε ἀντικρὺ μου ἓνα σκελετόν, ὅστις ἤπλωνε νὰ θερμάνῃ τὰς ἀσάρκους του χεῖρας ἐπὶ τοῦ μαγκαλίου, τὸ ὁποῖον ἔκαιε πρὸ ἡμῶν.

Καὶ ὅμως δὲν ἐτόλμων νὰ δηλώσω οὐδὲ τὴν παραμικροτέραν ἀνησυχίαν. Διότι ἠγάπων τὴν ἀδελφὴν μου, καὶ ἐθεώρουν μεγάλην προτίμησιν νὰ ἡμεῖς διαρκῶς πλησίον της καὶ πλησίον τῆς μητρὸς μου, ἥτις χωρὶς ἄλλο θὰ με ἀπέστελλεν εἰς τὸν οἶκον, εὐθὺς ὡς ἤθελεν ὑποπτευθῆ ὅτι φοβοῦμαι.

Υπέφερον λοιπόν και κατά τας έπομένας νύκτας τας φρικιάσεις εκείνας μετά αναγκαστικής στωικότητας και έξετέλουν προθύμως τὰ καθήκοντά μου, προσπαθών να καταστῶ ὅσον τὸ δυνατόν ἀρεστότερος.

Ἦναπτον πῦρ, ἔφερον νερόν και ἔσκουπιζα τὴν ἐκκλησίαν, ὅταν ἦτο καθημερινή. Τὰς ἑορτὰς και Κυριακάς, κατά τὸν ὄρθρον, ἔχειραγῶγουν τὴν ἀδελφὴν μου, να σταθῆ κάτω ἀπὸ τὸ εὐαγγέλιον, τὸ ὁποῖον ἀνεγίνωσκεν ὁ λειτουργὸς ἀπὸ τῆς Ὡραίας Πύλης. Κατὰ τὴν λειτουργίαν, ἠπλῶνα χαμαὶ τὸ χράμι, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἔπιπτεν ἡ ἀσθενὴς πρόμυτα, διὰ να περάσουν τὰ ἄγια ἀπὸ ἐπάνω της. Κατὰ δὲ τὴν ἀπόλυσιν, ἔφερον τὸ προσκέφαλόν της ἐνώπιον τῆς ἀριστερᾶς τοῦ Ἰεροῦ θύρας, διὰ να γονατίζη ἐπ' αὐτοῦ, ὡς ποῦ να ξεφορέση ὁ παππᾶς ἐπάνω της και να τῆς σταυρώση τὸ πρόσωπον με τὴν Λόγχην, ψιθυρίζων τὸ “Σταυρωθέντος σου Χριστέ, ἀνηρέθη ἡ τυραννίς, ἐπατήθη ἡ δύναμις τοῦ Ἐχθροῦ, κτλ”.

Και εἰς ὅλα ταῦτα με παρηκολούθει ἡ πτωχὴ μου ἀδελφὴ με τὴν ὠχρὰν και μελαγχολικὴν της ὄψιν, με τὸ ἀργὸν και ἀβέβαιον βῆμα της, ἐλκύουσα τὸν οἶκτον τῶν ἐκκλησιαζομένων και προκαλοῦσα τὰς εὐχὰς αὐτῶν ὑπὲρ ἀναρρώσεώς της· ἀναρρώσεως, ἣτις δυστυχῶς ἤργει να ἐπέλθῃ.

Ἀπ' ἐναντίας, ἡ ὑγρασία, τὸ ψῦχος, τὸ ἀσύννηθες καί, μὰ τὸ ναί, φρικαλέον τῶν ἐν τῷ ναῷ διανυκτερεύσεων δὲν ἤργησαν να ἐπιδράσουν βλαβερῶς ἐπὶ τῆς ἀσθενοῦς, τῆς ὁποίας ἡ κατάστασις ἤρχησε να ἐμπνέῃ τώρα τοὺς ἐσχάτους φόβους.

Ἡ μήτηρ μου τὸ ἠννόησε, και ἤρχησε, και ἐν αὐτῇ τῇ ἐκκλησίᾳ να δεικνύῃ θλιβερὰν ἀδιαφορίαν πρὸς πᾶν ὅ,τι δὲν ἦτο αὐτὴ ἡ ἀσθενὴς. Δὲν ἤνοιγε τὰ χεῖλη της πρὸς οὐδένα πλέον, εἰ μὴ πρὸς τὴν Ἀννιῶ και πρὸς τοὺς ἁγίους, ὡσάκις ἐπροσηύχετο.

Μίαν ἡμέραν τὴν ἐπλησίασα ἀπαρατήρητος, ἐνῶ ἔκλαιε γονυπετῆς πρὸ τῆς εἰκόνας τοῦ Σωτῆρος.

- Πάρε μου ὅποιο θέλεις, ἔλεγε, και ἄφησέ μου τὸ κορίτσι. Τὸ βλέπω πῶς εἶνε γιὰ να γένη. Ἐνθυμήθηκες τὴν ἀμαρτίαν μου και ἐβάλθηκες να μοῦ πάρης τὸ παιδί, γιὰ να με τιμωρήσης. Εὐχαριστῶ σε, Κύριε!

Μετά τινὰς στιγμὰς βαθείας σιγῆς, καθ' ἣν τὰ δάκρυά της ἠκούοντο στάζοντα ἐπὶ τῶν πλακῶν ἀνεστέναξεν ἐκ βάθους καρδίας, ἐδίστασεν ὀλίγον, και ἔπειτα ἐπρόσθεσεν

- Σοῦ ἔφερα δύο παιδιὰ μου στα πόδια σου... χάρισέ μου τὸ κορίτσι!

Ὅταν ἤκουσα τὶς λέξεις ταῦτας, παγερὰ φρικιάσις διέτρεξε τὰ νεῦρα μου και ἤρχησαν τὰ αὐτία μου να βοῖζουν. Δὲν ἠδυνήθην ν' ἀκούσω περιπλέον. Καθ' ἣν στιγμὴν εἶδον, ὅτι ἡ μήτηρ μου, καταβληθεῖσα ὑπὸ φοβερᾶς ἀγωνίας, ἔπιπτεν ἀδρανῆς ἐπὶ τῶν μαρμάρων, ἐγὼ ἀντὶ να δράμω πρὸς βοήθειάν της, ἐπωφελήθην τὴν εὐκαιρίαν να φύγω

ἐκ τῆς ἐκκλησίας, τρέχων ὡς ἕξαλλος καὶ ἐκβάλλων κραυγὰς, ὡς ἐὰν ἠπείλει νὰ μὲ συλλάβῃ ὄρατὸς αὐτὸς ὁ θάνατος.

Οἱ ὀδόντες μου συνεκρούοντο ὑπὸ τοῦ τρόμου, καὶ ἐγὼ ἔτρεχον, καὶ ἀκόμη ἔτρεχον. Καὶ χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσω, εὐρέθην ἕξαφνα μακρὰν, πολὺ μακρὰν τῆς ἐκκλησίας. Τότε ἐστάθην νὰ πάρω τὴν ἀναπνοήν μου, κ' ἐτόλμησα νὰ γυρίσω νὰ ἰδῶ ὀπίσω μου. Κανεὶς δὲν μ' ἐκυνήγει.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Ο Βιζυηνὸς ξέρει «να κεντρίζει τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀναγνώστη, νὰ σκορπίζει πρόωρες «ἐνδείξεις» που ἡ σημασία τους θα φανεῖ ἀργότερα». Επιβεβαιώνεται αὐτὴ ἡ ἄποψη στο κείμενό μας;
2. Πὼς ἐπηρεάζει ψυχολογικά τὸν ἀφηγητὴ ὁ ἐσωτερικὸς χώρος τῆς ἐκκλησίας;
3. Στὴν ἐνότητα αὐτὴ ὁ ἀφηγητὴς ἀποκτὰ πρωταγωνιστικὸ ρόλο: Μὲ ποια ἐπιχειρήματα μπορεῖ νὰ υποστηριχθεῖ αὐτὴ ἡ ἄποψη;
4. Ποια εἶναι ἡ ὀπτικὴ γωνία τῆς ἀφήγησης καὶ πὼς λειτουργεῖ στὴν πρόσληψη τοῦ ἔργου ἀπὸ τὸν ἀναγνώστη;
5. Ποια αὐτοβιογραφικὰ στοιχεῖα τοῦ Βιζυηνοῦ που ἐπισημάνετε στὸ διήγημα *Τὸ ἀμάρτημα τῆς μητρὸς μου* ὑπάρχουν καὶ στὸ ποίημα «*Νοσταλγία*»;

Γ. Βιζυηνό: *Νοσταλγία*

*Εμπές ὁ ἥλιος ἔδυνε στὴν ἀγία μου πατρίδα
κ' ἓνα τοῦ δώκαν φίλημα σὲ θλιβερὴν ἀχτίδα
Νὰ μου τὸ φέρ' ἐμένα.
Θέλω νὰ δω τὴ μάνα μου, τ' ἔρφια μ' νὰ φιλήσω,
στον τάφο τοῦ πατέρα μου θέλω νὰ προσκυνήσω,
βαρέθηκα τὰ ζένα.*

*Μικρὸ μικρὸ μ' ὠρφάνεψε ἡ ἀλύπητή μου μοίρα,
μικρὸ μικρὸ τῆς ξενητείας τὸ μονοπάτι πῆρα,
μὲ χεῖλη πικραμένα.
Μὰ τώρα πια τὰ χόρτασα τῆς ξενητείας τὰ κάλλη,
ἀν εἶναι καὶ παράδεισος θα τὴν ἀφήσω πάλι,
βαρέθηκα τὰ ζένα.*

.....
(ἀπόσπασμα, *Βοσπορίδες Αύραι*)